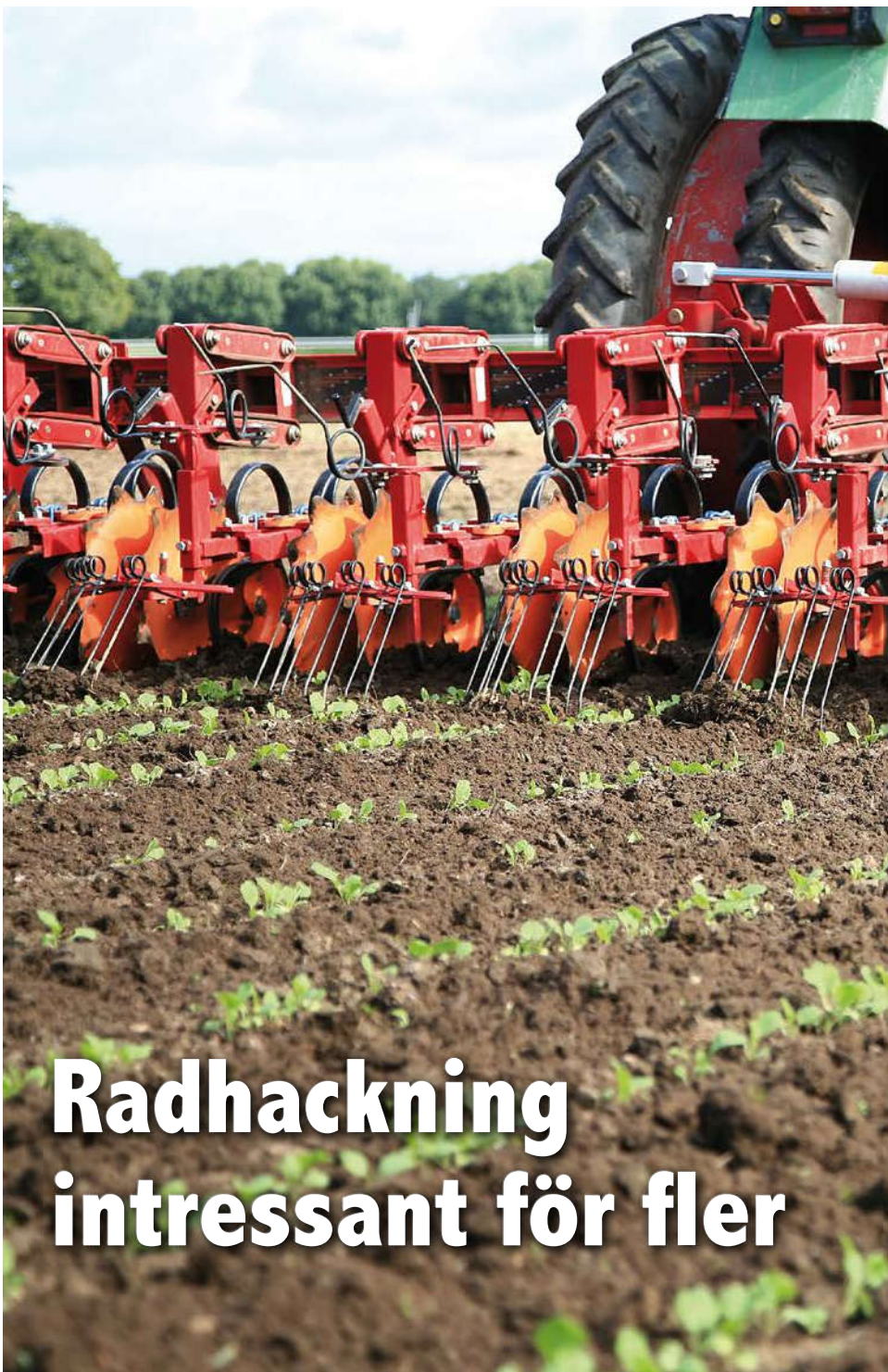

Arvensis

GRANSKAD KUNSKAP FRÅN HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPENS HIR-RÅDGIVARE

6.2015
SEPTEMBER

Radhackning intressant för fler

"Lågt protein
till rätt köpare"

Ekorr-
svingeln
etablerar
sig

Bevara
energin
i majs

Fullt
möjligt
med slam

Skribenter i detta nummer: Camilla Persson, Niclas Sjöholm, David Gottfridsson, Hans Nilsson, Johan Kullsand, Anders Pålsson, Per Ståhl, Emma Hjelm, Rikard Andersson, Elisabet Nadeau, Ann-Charlotte Wallenhammar, Gunnel Hansson, Gunilla Frostgård, Erik Olsson, Henrik Nätterlund, Jens Blomquist, Kerstin Andersson, Per Modig

Utnyttja årets svaga majs

Många majsält har i år fått kämpa med kyla och långsam tillväxt. Nu gäller det att maximera majsens på foderbordet. Åtgärder som stubbhöjd och optimal ensilering hjälper oss på vägen.

Det speciella året med en tidig kall säsong har gett låg tillväxt hos majsens. Det innebär majs med senare mognad och risk för lägre ts- och stärkelseskördar. Vad kan vi nu göra för att maximera energiskörden som landar på foderbordet?

Max stärkelse

I majs vill vi nå upp till en stärkelsehalt på 300-330 gram per kilo ts vid skörd vilket ökar med mognaden. Stärkelsen i majsens kommer från majs kärnorna så det är viktigt att få så stora kolvar som möjligt.

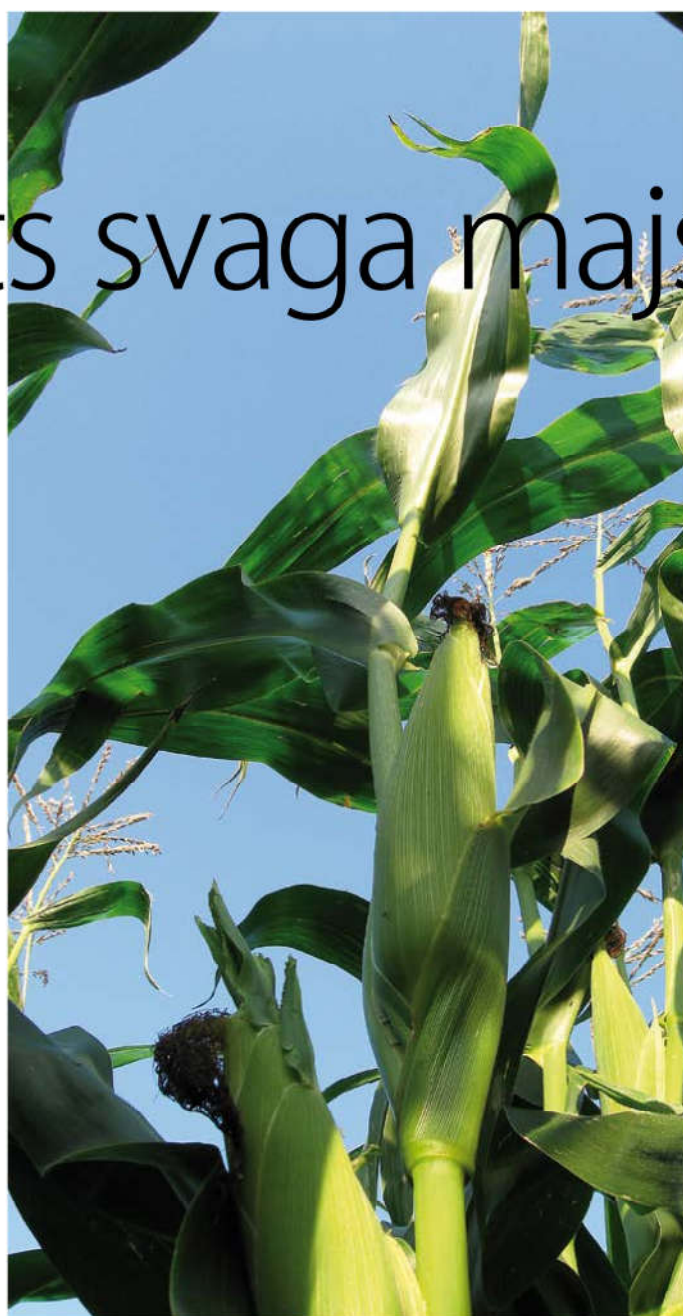
För att öka stärkelsehalten och energivärdet i den skördade majsens kan stubbhöjden höjas men det får ställas mot en lägre ts-avkastning.

Behåll energin

Under lagringen ska så mycket som möjligt av energin bevaras så att djuren får största nytta av majsens som energifoder. Som vid all ensilering ska man vara mycket noga med att hacka, packa och täcka majsens! Lämplig ts-halt vid skörd är 30-35 procent, som normalt inträffar då majs kärnorna har mjöligt innehåll. Ökar ts-halten till närmare 40 procent blir majsens mer svårpackad och risken för varmgång i ensilaget ökar.

Varmgång tar det smältbara

Majs är lätt att ensilera eftersom den innehåller mycket kolhydrater. Energiförlusterna i majsensilage sker i första hand på grund av varmgång efter att silon har öppnats men viss förlust kan även ske under lag-

Nya Carrier XL 2015

Kontakta din återförsäljare och se mer!

VÄDERSTAD

www.vaderstad.com

fullt ut

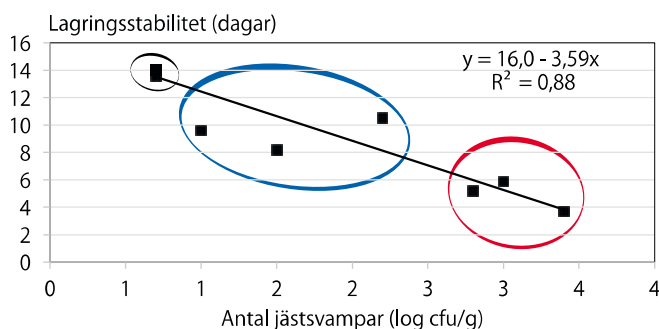
ringen. När silon öppnats börjar de jästsvampar som kommit med grödan vid skörden växa och ge förluster. Vid varmgång förloras framförallt den lätt smältbara, energirika näringen i ensilaget, såsom socker, stärkelse, protein och även smältbar fiber. Kvar blir den mindre smältbara näringen och helt osmältbara näringen, främst långsamt nedbrytbar NDF och osmältbar NDF, kallad iNDF.

I ett labbförsök med småsilos såg vi att smältbarheten, som alltså är ett mått för majsenslagets energivärde, minskade med 7,7 procentenheter under varmgång. Det är cirka en procentenhets minskning per dag under den ungefärliga veckan som varmgången pågick. I försöket såg vi också att risken ökade om vi öppnade silon tidigt, efter 28 dagar, innan ensileringsprocessen riktigt avslutats.

Rätt bakterie viktigt

För att motverka varmgång i silon kan ett ensileringsmedel användas. Väljer man ett bakteriemedel ska heterofermentativa mjölksyrabakterier (*Lactobacillus buchneri*, *Lactobacillus brevis*), användas som bildar ättiksyra förutom mjölksyra och som omvandlar mjölksyra till ättiksyra. Ättiksyran motverkar jäst- och mögeltillväxt och därmed varmgång i ensilaget. De heterofermentativa ger något högre ts-förluster än de homofermen-

Behandling med tillsatsmedel hämmar jästen

I ett ensileringsförsök i småsilos vid SLU Skara hämmade tillsatsmedel jästförekomsten under ensileringen. Obehandlade prover (röda) var stabila utan att ta värme i 5 dagar, prover med 1 liter/ton (blå) av Xtrasil Majs HD (ca halv dos) var stabila i 9 dagar, medan prover med 2 liter/ton av preparatet samt av Xtrasil stabilizer (ca full dos) som även innehåller propionsyra, var stabila hela luftningstiden på två veckor (svart).

tativa mjölksyrabakterierna under lagringen av ensilaget men lagringsförlusterna är betydligt mindre i förhållande till de förluster av smältbar näring som sker i ensilaget vid uttag ur silon. Eftersom de heterofermentativa mjölksyrabakterierna växer långsamt behöver ensilage med tillsats av dem lagras i minst 60 dagar innan utfodring.

Bakteriepreparat, som enbart innehåller homofermentativa mjölksyrabakterier är specialister på att bilda mjölksyra och ska EJ användas till majs. Då gynnas mjölksyrakonsumerande jästsvampar och risken för varmgång ökar när silon öppnas.

Ökar lagringsstabiliteten

Kemiska preparat med innehåll

som natriumbensoat, kaliumsorbat och/eller propionat, ger ett brett skydd mot jäst- och mögeltillväxt och motverkar värmebildning i silon. Dessa syra- och saltbaserade medel minskar dessutom förlusterna i majsensilaget under lagringen.

I ett försök vid SLU i Skara kunde man se att de

olika behandlingarna med ensileringsmedel hade lägre antal jästsvampar när silon öppnats, se diagrammet. De obehandlade proverna hade som man kan förvänta sig lägst lagringsstabilitet och mest jäst som fanns kvar efter ensileringen när silon öppnades. I försöket, där majsenslag skördades vid 40 procent ts, klarade kontrollleden utan ensileringsmedel fem dagars luftning utan att ta värme. Leden som behandlades med 1 liter per ton (ca halv dos) av Xtrasil Majs HD som innehåller kaliumsorbat, natriumbensoat och ammoniumpropionat var stabila omkring 9 dagar. När doseringen var 2 liter per ton eller när ensilaget var behandlat med 3 liter per ton av Xtrasil Stabilizer (ca full dos) som även innehåller propionsyra, var ensilagen stabila hela den undersökta tiden på två veckor. ■

Ta del av de omnämnda försöken genom att e-posta författaren.

MAXA MAJSENS ENERGISKÖRD

- Öka stubbhöjden
- Tät silo minskar förlusterna
- Undviks varmgång maximeras majsens smältbarhet och energivärde
- Använd ensileringsmedel för att motverka varmgång vid uttag i silon.

Arvensis ges ut av de oberoende organisationerna HIR Skåne, Hushållningssällskapen Skåne, Skaraborg, Östergötland, Kalmar-Kronoberg-Blekinge, och Växa Sverige.

Arvensis förmedlar granskad och komprimerad kunskap även med internationell utblick. Målgruppen är professionella lantbrukare inom växtodlingsområdet. Våra skribenter är i huvudsak HIR-rådgivare som befinner sig mitt i lantbrukarnas vardag och verklighet.

Redaktion

Borgeby Slottsväg 11,
237 91 Bjärred
Tel 010-476 20 00
arvensis@hushallningssallskapet.se
www.arvensis.se
e-postadress till redaktion och annons är förnamn.efternamn@hushallningssallskapet.se

Gunnel Hansson
Tel 010-476 22 79

Emma Hjelm Tel 010-476 22 81

Linda af Geijersstam
Tel 0706-15 67 70

Björn Roland Tel 0511-248 35

Henrik Nätterlund
Tel 019-603 27 13

Artiklarna skrivs i samarbete mellan författaren och redaktionen. Har du synpunkter eller förslag på artiklar hör av dig till redaktionen.

Ansvarig utgivare

Erik Stjernedahl
Tel 010-476 22 01

Annonser

Thomas Linné
Tel 0708-81 66 11

Prenumerera på Arvensis

8 nummer per år för
895 kr/år + moms
Anmäl dig på www.arvensis.se
eller 010-476 20 00

Grafisk form

Graf&Bild AB, Västerås

Tryck

Kepa Tryck AB, Kävlinge

Omslagsfoto:

Henrik Nätterlund

Utgivningsplan 2015

	Annonsstopp	Utgivn.dag
Nr 6	2 sept	21 sept
Nr 7	14 okt	2 nov
Nr 8	25 nov	14 dec

Till nästa nivå

Så här efter skörden summerar vi årets säsong. Men summera räcker inte, vi ska vrida och vända på siffror och landa i en strategi som framöver tar oss till nästa nivå. Artikeln om optimerad höstvetesodling visar oss vägen genom värdeflödesanalys och checklistor. Är man aktiv har man allt att vinna. Anders Pålsson visar hur ett välförhandlat pris för nerklassat malkorn kunnat göra effekten av för låg proteinhalt mindre ett år som detta.

Här och var kan krävas större förändringar. Herbicider är på utgång i höstrapsodlingen – om radhackning är ett alternativ benar Per Ståhl ut. Vissa pratar om oroväckande ogräs som heter något med ekorrar och råttor. Ekorsvingel och råttsvingel är på ingång i Sverige och kan bli ett större problem med tiden.

Som tur är har man alltid något handfast att fokusera på för stunden, som hur man maximerar den svaga majsens energi på foderbordet eller vilken den mest prisvärda gödslingsstrategin för 2016 är; urea, NPK 27-3-5 eller kanske slam? Välkommen till läsning av Arvensis nr 6 2015.

Emma Hjelm,
Arvensis

Ur innehållet:

- 4 Kostnad för lågt protein i år**
Kontraktet avgör foderpriset
- 8 Radhackning av raps**
Intressant för fler med oviss kemi
- 12 Kväve till lägre pris**
Stor produktskillnad i kvävepris
- 14 Markpackning dröjde kvar**
I Gropen på Borgeby Fältdagar
- 18 Snårigt men möjligt med slam**
Stenkoll på uppköpare krävs
- 20 Planera 2017 års rapssådd nu**
Ekorapsen värd bästa förfrukt
- 24 Utnyttja svag majs fullt ut**
Bevara energin i ensileringen
- 26 Locka roten med näring**
Potential för djupgödsling
- 30 Optimera höstveteskorörden**
Prioritera med värdeflödesanalys
- 32 Se upp för ekorrar och råttor**
Svårbekämpat ogräs etablerar sig

